Informaţiuni

MERCURI

◆ Pentru orî-ce reclamaţiuni sau schimbări de adrese, d-nii abonaţi sunt rugaţi a ataşa şi una din benzile cu care primesc ziarul; contrar, reclamaţiunea sau schimbarea de adresă nu vor fi rezolvate.

◆ Noul consiliŭ superior al magistraturii, ales pe o perioadă de patru anî, s'a întrunit acum câteva zile la ministerul de justiţie spre a se constitui.

Consiliul se compune din d-niî C. Manolescu-Râmniceanu, presidentul secţieî I a Inaltei Curţî de casaţiune; I. Cerkez şi Tăzlăoanu, consilierî la Inalta Curte; I. Stambulescu, consilier la Inalta Curte, ca supleant; Oscar Nicolescu, primul prezident al Curţii de apel din Bucureşti; D. Florescu, prezidentul secţiunii a II-a Curţii de apel şi St. Urlăteanu, consilier, ca supleant. Consiliul a ales în unanimitate ca prezident pe d-l C. Manolescu-Râmniceanu.

De cinci anî de când funcţionează consiliul superior al magistraturei, el a fost totdeauna prezidat de ministrul justiţieî orî de câte orî s'a întrunit spre a decide asupra numirilor şi înaintărilor în magistratură.

De data aceasta, ca un omagiŭ de deferenţă personală pentru d-l C. Manolescu-Râmniceanu, ministrul de justiţie s'a abţinut de a prezida cele 3 şedinţe ale consiliuluî superior, în care s'a ocupat cu înaintările la gradul de prezident ale judecătorilor de instrucţie şi judecătorilor de pace.

Consiliul superior întrunit pentru înaintările în magistratură, a fost decî pentru prima oară prezidat de un magistrat.

Încălţăminte
MARIA C. RADULESCU & Co.
Str. Covacî 17

◆ Ex. sa contele Czernin, ministrul Austro-Ungarieî la Bucureşti, care se află la Sinaia e de câteva zile suferind.

Ex. sa a primit numeroase telegrame de condoleanţe cu ocazia odiosuluî atentat de la Serajevo.

Atât la vila Ex. sale cât şi la legaţiunea Austro-Ungarieî din Sinaia s'aŭ arborat drapele negre.

◆ Externatul secundar de fete „Carmen-Sylva" calea Victorieî 169. Expoziţia de lucru, desemn, caligrafie, cusăturî naţionale, în zilele de 18, 19 şi 20 Iunie orele 9—12 şi 3—6.

◆ Titlul articoluluî din urmă al d-luî Ion Gorun, din seria: „Convorbirî despre limbă" s'a tipărit greşit: „Ardelenismele şi limba *mută*", în loc de... „limba *cultă*".

◆ D-l M. Slătineanu, controlor la căile ferate, linia Ploeştî-Vălenî, a fost destituit din funcţiune.

◆ D-niî ingineri ordinarî cl. III Ştefănescu Paul Gr., Potter George Eugeniu şi Măinescu G., şefî de secţie la serviciul lucrărilor nouî, aŭ fost înaintaţi şefî de secţie cl. III.

◆ D-l I. Mitulescu, poliţaî cl. I în oraşul Botoşanî, a fost detaşat în timpul lunel Iulie la staţiunea balneară Călimăneştî.

◆ DINŢI, scoate, plombează, pune toate felurile, dr. Evanghelie Pascu, str. Sf. Vinerî 20.

◆ Din iniţiativa învăţătorilor C. Telea şi C. I. Leonte şi cu concursul preoţilor, notaruluî, primaruluî, secretaruluî comunal, cântăreţilor bisericeştî şi sătenilor de frunte din com. Cavadineştî, s'a pus bazele uneî „Case naţionale" cu sediul în comuna Cavadineştî.

Scopul „Caseî naţionale" e să trimită lumină în popor, să dea cultură să trezească, să dezvolte şi întreţină conştiinţa de neam, iubirea, dragostea şi devotamentul către patrie, să păstreze fiinţa noastră românească, să cheme poporul la o nouă viaţă, la viaţa cea adevărată.

◆ Duminică, 22 la orele 9 jum. dim., va avea loc la şosea ultimul concurs de spadă şi pistol organizat de membriî săleî de arme H. Pipart.

Corcursul va fi prezidat de d. van Ypersel de Strihou, ministrul Belgieî la Bucureşti, preşedintele săleî.

◆ Societatea Balneara *a comandat pentru hotelul ce-l construeşte la Govora* **6 Ascensoare** *electrice* **STIGLER;** *deasemenea* Fabrica de Tricotaj *din Bucureşti a comandat 2 ascensoare de greutăţi aceleaş uzine prin reprezentantul ei* **Ing. MARCEL PORN,** *Bucureşti, str. Ecoului, 7 bis.*

◆ M. S. Regele a semnat decretul prin care ca o amintire a zileî de 1 Iulie 1914, hotărăşte ca regimentul 5 roşiorî să poarte de acum înainte numele de *regimentul 5 roşiorî Împăratul Nicolae II.*

◆ Numărul circumscripţiilor poliţieneştî din oraşul Brăila aŭ fost fixate la şease.

◆ Epitropia bisericeî Sf. Nicolae din comuna Bârza, judeţul Romanaţî, a fost autorizată să cedeze comuneî un teren în suprafaţă de un hectar, proprietatea bisericeî, pentru a se clădi pe el un local de şcoală.

◆ D-l Mihail Chivu, licenţiat în drept, a fost numit avocat cl. II pe lângă instanţele judecătoreştî din judeţul Mehedinţi, în locul d-luî Gh. Molănescu.

◆ Administraţia Caseî Bisericeî aduce la cunoştinţa persoanelor din provincie, carî primesc ajutoare, atât din fondul „milelor" cât şi din fondul „preoţilor invalizi" câ onorurile împreună cu certificatele pentru trimestrul Aprilie 1914 s'aŭ trimis Administraţiilor financiare respective spre achitare cu circulările n-rile 23.123 şi 23.124 din 9 Iunie 1914.

Urmează ca toţî ceî interesaţi să se prezinte Administraţiilor, dacă sunt în comune reşedinţe de judeţ, saŭ perceptorilor, dacă sunt cu domiciliul în comune rurale, pentru a li se face achitarea şi a li se înmâna certificatele.

MILITARE

◆ Aŭ fost puşi în poziţie de retragere:

D-l major Calafeteanu Ion, din regimentul 58 infanterie. D-l căpitan Gh. Somănescu, din reg. 66 infanterie. D-l căpitan Alex. Davidescu de la divizia 6. D-l Constantin Barozi, din reg. 3 călăraşi. D-l locot. în rezervă Ştefănescu Iulian, din batalionul pionieri cetate. D-l locot. de rezervă Nicolae Nicol, din reg. 16 artilerie. D-l sub-locot. Nicolae Borcescu, din reg. 40 Călugărenî.

JUDICIARE

◆ D-niî membri aî Curţiî de apel din Bucureştî, aŭ regulat, prin comun acord, ca serviciul la acea Curte, pe timpul vacanţeî marî din anul curent să se facă de d. Francisc Papp, preşedintele secţiunii II şi de d-niî consilierî Şt. Urlăteanu şi Eft. Antonescu.

FAPTE BUNE

◆ D. Gheorghe Exarcu, mare proprietar din Şerbeştî (Bacăŭ), a donat un teren de 6444 mp. pentru construirea unuî local de şcoală în sus zisa comună.

Ştirî şcolare

◆ D. Ilie Jianu, institutor, se transferă ca institutor şi director de la şcoala n-rul 1 de băeţî, la n-rul 4 băeţî Craiova, în locul d-luî Alex. Georgescu, care se transferă ca simplu institutor la şcoala n-rul 1 băeţî.

◆ D. Smarand Brădişteanu se numeşte director la şcoala n-rul 1 de băeţî din Craiova.

◆ D. Juscu Teodor se transferă de la Răşina (Gorj) la Durancular (Kaliacra).

◆ *Comisiunea examinatoare pentru cursul primar la* **INSTITUTUL „POMPILIAN"** *e compusă din: D-na Ecat. Iliescu, presidentă şi d-nele: Ecat. Sventiu, Elisa Popescu şi Ana Brăescu, membre,*

Examenele se trec în Institut în zilele de 17—18—19 Iunie, ora 3—7.

◆ D. Florea Boboc, învăţător, se reintegrează în învăţământ pe ziua de 1 Sept. 1914 la Dăneasa (Olt).

◆ D. Belizarie C. Dumitrescu a fost numit diriginte la şcoala din com. Victoria (Brăila).

◆ D. N. Petreanu a fost numit secretar al revizoratuluî şcolar din Kaliacra.

◆ D. Eug. Zaharescu a fost numit suplinitor la şcoala din Dumbrăviţa-Fântâna marc (Suceava).

◆ D. Traian Pârvulescu este numit ajutor de maestru cismar la orfelinatul din Focşanî pe ziua de 1 Oct.

◆ D-na L. Zeuleanu de la şcoala profesională din T.-Severin a fost mutată la Slatina.

◆ D-na Maria Rădescu de la şcoala profesională din Dorohoî, a fost mutată la Focşanî.

◆ D-na Maria Ionescu, maestră la şcoala profesională din Drăgăşanî, a fost mutată la Brăila.

◆ D-ra Eliza Hepites a fost numită profesoară la şcoala profesională din R.-Sărat.

◆ D-na Honorina Pralea a fost numită profesoară de limba română la şcoala profesională din Caracal.

◆ D-na Maria Palade a fost numită maestră cu titlu definitiv la şcoala profesională din Bacău.

◆ D-na Elena Predescu a fost numită maestră definitivă de caligrafie la şcoala profesională din Botoşanî.

◆ La şcoala de agricultură dela Herăstrău este vacantă catedra de topografie, maşinî agricole şi geniu rural.

Până la ocuparea eî prin concurs, urmând să fie ocupată de un suplinitor, ministerul publică spre ştiinţa doritorilor de a ocupa această catedră ca suplinitor, că pot prezenta titlurile lor până la 15 August.

Actele însă se vor adresa direcţiunii şcoaleî dela Herăstrău, care le va înainta ministeruluî la timp.

◆ D-na Eliza Hepites a fost numită pe ziua de 1 Septembrie a .c. profesoară de franceză şi română la şcoala profesională de fete din R.-Sărat.

◆ D-na Pralea Onorina a fost numită profesoară de română la şcoala profesională din Caracal.

◆ Aŭ fost transferate: D-na Zauleanu Lucreţia, profesoară de franceză de la şcoala profesională din T. Severin la Slatina. D-na Maria Ratescu, maestră de croitorie de la Dorohoî la Focşanî. D-na Ionescu Maria, maestră de croitorie de la Drăgăşanî la Brăila.

Albanezii şi România

Am citit într'un ziar un articol reprodus după revista engleză: „*The Near Eaest*" în care se făcea senzaţionala propunere că, pentru liniştirea Albanieî, cel mai nimerit lucru ar fi ocupaţiunea acesteî ţărişoare de către armata română, ca una ce este imparţială şi în acelaş timp simpatizată de toţî albanezii, fie eî din orîce trib orî religie.

Eŭ socot, în interesul opinieî publice şi al cauzeî, să aduc la cunoştinţă prin publicitate, un caz concret întâmplat mie în anul 1902, pe când mă aflam în Roman şi de unde se poate deduce ce opinie şi câtă simpatie aveaŭ atunci albanezii de România; iar acuma, în urma marilor evenimente, cât de mult a crescut dragostea pentru noî şi ce valoare poate avea.

In acel an am dat la lumină un dicţionar militar de campanie alcătuit în 7 limbî: română, germană, ungară, rusă, bulgară, turcă şi albaneză.

Natural că pentru acest scop am avut nevoe de colaboratorî specialî; aşa că pentru limba albaneză am găsit un domn aromân, născut în oraşelul Koriţa şi care venise în ţară de câţîva anî.

In timpul şi orele când ne aflam împreună, natural că în conversaţia noastră, atingeam şi chestiunî asupra Albanieî, despre starea locuitorilor din punctul de vedere material şi moral, când omul îmî povestea multe lucrurî cu toată inima deschisă — calitatea albanezuluî, — dintre carî unul îl voiŭ arăta aicî.

Animozităţile dintre eî (triburî) şi cu turcîi de atunci sunt şi astăzî cum şi starea spiritelor, iar cauzele principale sânt, în prima linie religia: catolică, ortodoxă şi mahomedană; pe urmă vine disproporţia economică, starea materială a locuitorilor, carî se împart pe triburî: ceî cu economia vitelor se deosibesc de ceî cu produsele solului (proprietarii de măslinî—păduri întinse mai cu seamă între Ohrida şi Koriţa) şi ceî cu meserille şi negustorii de la şi lângă oraşele limitrofe Mărei; cum şi marea lor libertate avută în timpul dominaţiuneî turce.

Acest albanez îmî spunea atunci că, toate aceste certurî între eî s'ar aplana repede, dacă s'ar trimite un mic corp de armată *românească*, singura în care eî ar avea încredere, iar o altă armată străină, în special austriacă, nu va reuşi niciodată a-î împăca; din contra s'ar răscula cu toţiî.

Prin urmare, dacă atunci opinia publică de acolo era pentru noî şi ne simpatiza, eŭ socot că cele propuse de revista engleză se cam potrivesc cu actualitatea; bine înţeles că această chestiune va trebui bine cumpănită la noî, cum şi a se sonda opinia publică de acolo şi numaî când chestiunile politice pendinte, din statele balcanice, se vor aranja spre liniştea tuturor.

Dar eŭ aş crede că foloasele morale şi în special materiale, ţara noastră le va avea în deajuns; căcî s'ar putea stabili şi consolida traficul linieî *Dunărea-Adriatica* şi accesul la porturile acesteî mărî, îndrumând cu mai mare siguranţă, în viitor, produsele Românieî, mai cu seamă prin noua linie Bucureştî-Corabia-Craiova ce se va construi; iar pacificarea şi existenţa nouluî stat albanez s'ar face prin armata, pacificatoare a României.

Târgovişte

N. Boerescu
colonel în retragere

CONCURS
pentru Statuia „Avântul Ţării".

Se ştie, că un comitet, compus din mai multe persoane de bine, au crezut, că e necesar să ia iniţiativa ridicăriî unuî monument, în cinstea soldaţilor morţî în campania din 1913.

Pentru aceasta, comitetul a strâns suma de 30.000 leî, hotărând un concurs de machete, — care toate să simbolizeze „Avântul Ţării", la chemarea datorieî ostăşeştî.

La primul concurs, juriul „n'a găsit niciî o machetă, care să corespundă ideeî, pentru care trebuia înălţată statuia."

S'a fixat atunci un al doilea concurs, cerând ca machetele să fie prezentate până la 15 Iunie. Şi erî juriul compus din d-niî general Zottu, locot.-colonel Radovicî, Tzigara Samurcaş şi Mirea, directorul şcoaleî de „arte frumoasa", s'a întrunit în rotonda Ateneuluî, pentru a alege cea mai bună machetă.

După lungî discuţiunî, juriul a ales treî machete, ale d-lor Moţăoanu Becker-Culina şi Boambă.

In acelaş timp, juriul a dispus, ca cele treî premiî de 300, 200 şi 100 leî să se totalizeze, decernându-se câte o treime candidaţilor aleşî de juriu. Candidaţiî au însă obligaţia să prezinte până la Octombrie câte o machetă nouă, pe scara de 15 cm. pe 1 m., lucrată după planul indicat de juriu.

Aşa că rezultatul definitiv al acestuî concurs, se va da în Octombrie,—după a treia alegere, propriu zis.

Scrisorî din Paris

— Manifestaţia factorilor poştali.—Cum se scoboară miniştrii printre modeştii agenţi ai serviciului public. — Subteranele Parisului. — Precedente surpări. — Antoine la Constantinopole. — Faxă asupra muncitorilor străini din Franţa?

Paris, 14/27 Iunie

Două zile opinia publică pariziană şi am putea spune chiar franceză, fiindcă Franţa întreagă e interesată de bunul mers al serviciilor publice din Capitală, a fost preocupată de agitaţia factorilor poştalî din Paris.

La cele 12 mil. sporurî acordate, Senatul n'a voit să maî aprobe câteva zecî de miî leî ce lipseau spre a se completa indemnizaţia de locuinţă de mult reclamată de factorii poştalî, — exact vorbind sunt în cauză numaî subagenţiî distribuitorî de imprimate. Sătuî de promisiunî şi aşteptare factoriî au hotărît să facă o manifestaţie, nu o grevă, asociindu-şi pe toţî distribuitorii de corespondenţă din Paris. Şi aŭ făcut o manifestaţie originală, aceea a braţelor încrucişate: Marţi după amiază şi Miercurî dim. au refuzat să îndeplinească serviciul şi 'n acelaş timp au ţinut ocupat palatul poştelor pentru ca Statul să nu-î poată eventual înlocui.

La intervenţiile şefilor, la stăruinţele direcţieî şi la întrebările ziariştilor, factoriî aŭ dat acelaş răspuns invariabil: „nu suntem în grevă, facem numaî o manifestaţie şi o vom repeta din când în când până ce Senatul ne va satisface complect".

Şi într'adevăr că nu erau în grevă, căcî Miercurî d. a. au reluat lucrul, fără ca deocamdată să aibă altceva decât promisiunî şi asigurărî.

Scenele petrecute cu prilejul acesteî manifestaţiunî originale aŭ fost foarte interesante. Barricadarea factorilor în palatul poştelor şi aprovizionarea lor cu alimente prin ajutorul sforilor lăsate de la etaj în stradă, au dat loc şi la scene comice.

Interesantă, însă, a fost alarmarea guvernuluî şi 'n special a ministruluî de resort, d. Thomson. Acesta s'a dus imediat între manifestanţî şi le-a vorbit de pe o tribună improvizată, cu toate întreruperile ironice la care s'a expus. La un moment dat când ministrul expunea cu toată căldura silinţele ce şi-a dat în parlament, între alte întreruperi i s'a aruncat şi un „merci pour la langouste !", titlul şi ideea esenţială dintr'o revistă cam „fără perdea" jucată toată iarna pe una din scenele vesele. Dar ministrul a continuat şi pentru moment a potolit spiritele, cu perspectiva de a avea o nouă manifestaţie la fel în cazul când nu va obţine votul necesar la Senat.

Demn de reţinut este faptul că ministrul n'a ezitat să *coboare* în mijlocul celor maî modeştî slujbaşî aî Statuluî şi să le vorbească, pe când aiurea nemulţumiţiî abia pot vorbi prin delegaţie cu ministrul şi adesea şi prin intermediul secretaruluî general sau chiar numaî al şefuluî de cabinet.

Decât, gestul îşî pierde din valoare dacă ministrul şi-a închipuit, când l'a făcut, că prezenţa sa va avea efect potolitor pentru spirite, — prin venirea în direct contact cu mulţimea fără cap ades neştiutoare de ce vrea şi maî ales incapabilă să-şi prezică pretenţia imediat.

După uniî satisfacerea manifestanţilor, pe urma gestuluî lor de răzvrătire, ar constitui în viitor un îndemn şi o pildă rea pentru toţî salariaţiî Statuluî, carî ar avea eventual revendicaţiunî de formulat.

*

Surpările de dăunăzî au provocat alarmarea generală a opinieî publice. Presa continuă zilnic a cere socoteală autorităţilor de cele întâmplate şi a o soma să ia măsurî pentru viitor. Numărul comisiunilor şi delegaţiunilor numite şi care *„vor aviza"* este maî impozant decât al respectivelor comisiunî şi delegaţiunî ce s'ar fi numit în asemenea împrejurărî şi 'n România. Progres occidental, spre care ne îndreptăm şi noî!

Dar surpările au avut şi un alt efect: aŭ trezit amintirile cât şi cercetările istorice în privinţa „subteranelor" Parisuluî. Din noianul de relaţiunî date la iveală reţinem câteva care pot interesa şi pe cititoriî noştri.

In primul rând Parisul este străbătut de imense galeriî, care sunt canalurile de apă şi cele de scurgerî, în lungime totală de peste *1000 chilometri*. Afară de acestea, sunt canalizărî maî noî de gaz şi de electricitate, tubulele imensuluî număr de fire telegrafice şi telefonice, precum şi cele maî multe zecî de chilometri, poate să treacă chiar de sută, ale trenurilor metropolitane şi liniilor ferate de centură — în majoritate linii subterane.

Cunoscuta „Jardin des plantes" are o bază foarte gâunoasă, iar sub „Jardin du Luxembourg" se întind peste 3 km. galeriî de muzeu şi laborator ale uneî şcolî superioare.

Amintirile răscolite cu acest prilej spun că în 1880 s'a surpat o parte din clădirea de la actualele n-re 79—81 din bul. St. Michel, cam în dreptul Luxembourguluî. Frizerul care-şî avea prăvălia chiar în acel imobil se pregătea la amiază să se aşeze cu familia la masă. Surparea s'a produs câteva clipe maî 'nainte şi a luat cu ea vitrina, parte din prăvălie şi masa cu tacâmurî cu tot, frizerul şi familia luî rămânând încremeniţî exact pe marginea prăpastieî deschisă deodată în faţa lor.

Amintirî şi destăinuirî asupra subsoluluî Parisuluî, — adevărate subterane pe care s'a construit tot maî 'naltă şi maî falnică bătrâna cetate Luteţia de altădată — toate prezintă un deosebit interes şi dau de gândit multora din ceî dornicî să trăiască numaî în această capitală.

*

Edmond Rostand a anunţat cel dintâî ştirea: „Antoine s'en va chez les Turcs", la reprezentaţia de gală dată în cinstea fostuluî director al Odeon-uluî.

Ştirea în forma lapidară, care ar fi avut maî curând aparenţa uneî ironiî, se confirmă şi se completează cu amănunte. Antoine pleacă la Constantinopole, sub obladuirea scriitorilor filoturcî Pierre Loti şi Claude Farrère, să organizeze un teatru permanent, inexistent până astăzî, şi un conservator naţional.

Şi peste treî luni se spune că Antoine va reveni la Paris.

Omul care cucerise odată Parisul cu arta luî şi cu înţelegerea frumosuluî sfârşeşte prin a fi învins de acelaş Paris şi silit să încerce aiurea întreprinderî maî norocoase.

E aşa de greu să învingî până la sfârşit Parisul, încât Antoine se duce să cucerească aiurea.

*

Şi 'n vreme ce uniî fug învinşî din Paris, alţiî năvălesc pe tăcute: mulţimea de muncitorî străinî în căutarea unuî trai maî omenesc, graţie lipseî de braţe de care suferă Franţa.

Uniî vor să reacţioneze la această năvală fatală spre locurile goale. Un deputat, d. Pugliesi-Conti, a propus la Camera zilele astea o moţiune în sensul că „Adunarea deputaţilor, hotărîtă să ocrotească munca naţională, invită guvernul să prezinte un proect de lege care să stabilească o taxă asupra muncitorilor străinî".

Cu acest prilej s'a arătat că în Prusia există o asemenea taxă variind de la 48—380 mărcî anual.

O asemenea propunere s'a maî agitat şi anul trecut în Franţa şi atunci presa germană a lansat-o în lumea întreagă — am citit-o şi 'n ziarele româneştî — ca o nouă dovadă de „şovinism" francez. Protejarea munciî naţionale există oriunde alăturî şi totdeauna în urma ocrotiriî capitalului naţional. Dar în Franţa chestiunea se prezintă maî complex. De pe banca ministerială s'a răspuns la propunerea d-luî Pugliesi-Conti că ea ar avea efecte dezastruoase asupra producţiuneî naţionale franceze.

N. D.

INTAMPLARI
din Capitală

Incendiŭ

Un foc a izbucnit erî diminea ţă la fabrica de tâmplărie Marin Ganea din str. Şerbănică n-rul 10. Focul s'a declarat în atelierul de uscătorie al fabricei. La locul incendiuluî aŭ sosit d-niî prefect G. Corbescu şi inspectorî Rafail, Dumitrescu şi Moţăţeanu. Focul a fost stins cu înlesnire. Fabrica este asigurată. La ora 1 focul era cu totul stins. Ancheta s'a făcut de circ. 20 de poliţie.

Desbaterile Constituantei

SENATUL
— Şedinţa dela 17 Iunie 1914 —

Prezidează d-l B. Missir.

Discuţia Mesajuluî

Se începe discuţia la Mesaj.

D-l *N. Săveanu*, raportor, dă citire proectuluî de răspuns la Mesaj.

Cuvântarea d-luî D. Dimitrescu

D-l *D. Dimitrescu*, senator conservator, declară în numele partiduluî conservator că se asociază la sentimentele de devotament faţă de Coroana.

In ce priveşte reformele, oratorul spune că nu poate fi discutate, fiindcă guvernul n'a specificat nimic asupra lor. Nu s'a făcut niciî o preciziune. Ultimele alegerî aŭ dovedit că opinia publică este contra colegiuluî unic. Este şi o imposibilitate morală pentru partidul conservator de a discuta reformele: este faptul că partidul liberal ameninţă cu violenţa în cazul când nu se admit reformele aşa cum le preconizează el.

Oratorul spune că reformele nu sunt urmărite de liberalî ca o necesitate publică, dar ca o operă de partid şi de interes de partid.

După cum noî înţelegem scopul d-stre, spune oratorul, când vă arătaţi intransigenţi, tot aşa trebue să vă explicaţi şi d-stre refuzul nostru de a conlucra la o operă de partid, folositoare partiduluî dela putere, dăunătoare partidelor din minoritate, operă care nu va putea duce la armonie socială. Partidul conservator vrea să lase toată răspunderea partiduluî liberal. Vă vom dovedi la timp când ne veţî dezvălui intenţiile de rezistenţa noastră este legitimă. Partidul conservator are soluţiunî pentru toate chestiunile. După ce le veţî arăta pe ale d-v., le vom arăta şi pe noî.

Declarăm însă că deoarece unele principiî formulate de d-vs. ni se par dăunătoare, ne vom opune cu toată puterea noastră de credinţă şi de voinţă ca să le traduceţi în fapt.

Cuvântarea d-luî Paul Bujor

Oratorul arată necesitatea reformelor. D-sa relevă rolul ţărănimeî noastre, care prin eroismul eî a asigurat ţăreî un loc de cinste în concertul statelor civilizate şi prin munca eî asigură bogăţia ţăreî. In definitiv nu cerem decât maî multă dreptate pentru ţărănime.

Oratorul spune că în ce priveşte reforma agrară, constată că partidul conservator a început să cedeze. In ce priveşte reforma electorală, oratorul ga declară partizanul votuluî universal. Trebue să dispară micile colegiî — un deputat trebue să fie ales de miî de alegătorî. nu de câţîva.

D-l *Argetoianu*. — De ce vă alegeţî d-tră la un colegiŭ restrâns ca cel universitar?

D-l *Bujor*. — Eŭ sunt pentru desfiinţarea colegiuluî universitar, pentru că socotesc că el a introdus şi zâzania în universitate.

D-l *Toma Stelian*. — Foarte bine.

D-l *Bujor* declară că deşi este partizan convins al votuluî universal, totuşî dacă prin votul săŭ s'ar periclita şi blidul de reforme, colegiul unic, fi va vota pentru ca cel puţin să scape ce poate.

Cuvântarea d-luî Filipescu

S'aŭ pus în circulaţie zvonurî de neînţelegerî între mine şi şeful partiduluî conservator. Prezenţa mea la această tribună este dezminţirea ce nu-mî displace a o da. De altminteri puteţî fi încredinţaţî că în totdeauna vom fi cot la cot ca să ducem lupta împreună împotriva a ceea ce noî credem că este un atentat la viaţa publică.

Aţî încercat să realizaţî reforma electorală printr'un act de violenţă care e ultima campanie electorală. In afară de violenţă n'am văzut niciî o manifestaţiune liberă a cetăţenilor în favoarea reformelor.

E a firesc ca cel puţin odată în opoziţie partidul liberal să fi cerut voturile alegatorilor pe baza programuluî de reforme. De ce n'a făcut aceasta partidul liberal? Mi se va zice: nu se putea cere reforme dela colegiile privilegiate.

Dar în toate ţările civilizate aşa s'aŭ făcut toate reformele electorale. De ce nu v'aţî adresat la colegiul al doilea saŭ la al treilea? Faceţî petiţiunî. Dar să-mî arătaţî mie o petiţiune cu 1000 de iscăliturî liber făcute în opoziţie!

Dar în afară de corpul electoral, ceî carî nu sunt alegătorî, să dea vreun semn de aprobare a reformelor. Niciî aceasta.

Nu puteţî aduce niciî o manifestaţie din partea niciî unuî strat social, făcută în opoziţie. Până acum n'am avut decât aprobarea poliţieî şi a jandarmerieî. Noî am făcut însă dovada contrariu. Noî am făcut proba în contra reformeî. Niciodată sub imperiul actualuluî sistem electoral, opoziţia n'a avut un triumf ca al nostru: 45 deputaţi şi senatorî conservatorî, plus ceî independenţi, plus că a trebuit să sacrificaţi 30 de locuitorî pentru un partid care nu împărtăşeşte ideile d-stre în materie electorală.

Putem afirma pe baze de cifre că noî reprezintăm azi majoritatea ţăreî. Această situaţie ne dă dreptul să vă tăgăduim dreptul de a revizui Constituţia. D-stră ameninţaţî cu violenţă. Nobleţa reformelor democratice impune şi nobleţa mijloacelor. In Anglia aŭ trebuit 15 anî de luptă pentru reforma electorală.

Oratorul reaminteşte citind cuvintele M. S. Regeluî cu privire al libertatea alegereî, rostite la 1866. Aceasta suntem azî în drept s'o cerem. Vorbiţî de armonie socială? Dar atunci de ce când vedeţî rezistenţa electorală, nu primiţî ca reforma electorală să nu se facă cu sila. Vreţî să ajungeţî la sufragiul universal. Foarte bine; să pregătim încetul cu încetul această reformă. Aţî făcut o încercare onorantă, vedeţî însă ca nu se poate; de ce rezistaţî? Ce rău ar fi dacă acest regim electoral ar maî dăinui 2—3 orî 5 anî ca să se facă cum trebue, să se facă în mod corect, nu cu sila.

In loc ca să faceţî reforma cu acordul partidelor, prin libertate, voiţî cu violenţă. Un şef de partid, necăjit că evenimentele externe a aruncat o umbră asupra partiduluî săŭ, dă un ucaz că trebuie să se facă reforme, apoî violentează alegerile şi apoî face presiune — aşa vreţî să faceţî reformele! Dacă un liberal englez se acopere de glorie când face reforme prin luptă şi convingere fără să se atingă de niciî o libertate, cu ce glorie se poate mândri un liberal, deportat în Siberia...

D-l *prezident*. — Vă rog să nu vă atingeţî de un deputat care nu e aci să răspundă.

D-l *Filipescu*.— Eŭ n'am făcut aluzie la nimenî. Am spus cu ce glorie se poate mândri un liberal deportat în Siberia care înapoindu-se se apucă să dea lecţiî de reforme şefuluî secţieî a III de la poliţia din Petersburg.

Dacă vreţî să impuneţî reformele dacă credeţî că e necesară la noî dictatura, atunci cel puţin investiţî pe M. S. Regele cu puteriî dictatoriale. Dar nu ne cereţî să ne supunem dictaturei uneî coterii de oamenî de afacerî; dictatura banuluî oamenilor carî vor să se folosească eî şi coteria lor, asta nu se va putea face spre cinstea ţăreî şi în orîce caz pe noî ne veţî avea contra.

Mă supun maî bine dictaturei unuî general glorios de cât dictaturei unuî gologan, a unuî dictator de interese şi de afacerî.

Am spus că vom da pământ. Avem precedente că am dat. Am dat când din ghiarele d-stre am zmuls pământul care vreaţî să-l daţî partizanilor. Am vrut să dăm de la moşiile de mână moartă. Am dat la 1888 şi atunci liberalii în manifestul lor s'aŭ opus, spunând că ţăranii n'aŭ nevoe de pământ.

Am spus şi acum că dăm pământ şi dacă nu se poate altfel am spus că vom admite şi exproprierea şi vom face orîce sacrificiŭ numaî să nu faceţî crima de a azmuţi pe ţăranî. Cine vă permite d-stre să înşelaţî ţărănimea, spunând că noî nu vrem să dăm pământ? Ce, noî suntem ca ceî de la Casa rurală? Ce, noî suntem din teapa aceasta? Protestez cu toată indignarea în contra acesteî infamiî din partea guvernuluî de a ne prezinta că refuzăm să dăm pământ.

D. *prezident*. — Vă rog nu întrebuinţaţî cuvinte ca acestea.

D. *Filipescu*. — Mă supun autorităţeî d-stre d-le prezident, dar trebue să înţelegeţî indignarea noastră, când vedem cum agenţiî guvernuluî provoacă petiţiunî în contra noastră, care am dat pământ şi am făgăduit că vom da.

D. *Radovicî*. — Dreptul de petiţionare este admis.

D. *Filipescu*. — Dar nu e permis petiţiunî cu asemenea conţinut în contra partiduluî care protestează. Şi nu putem să nu ne manifestăm indignarea când noî în totdeauna am dat pământ şi când d-stre de la Casa rurală i-aţî înşelat în totdeauna şi aţî procedat necinstit.

Vocî. — Retrageţî cuvântul!

D. *prezident*. — Vă rog să retrageţî cuvântul.

D. *Filipescu*. — Nu retrag nimic, fiindcă atunci când daî numaî 2000 de hectare ţăranilor şi tu îţî întreieştî averea, băgând restul în buzunar, asta este necinstit.

*

Dar petiţiunea pusă la cale ameninţă şi cu răscoale. Sunteţî profesioniştî în materie de răscoale. La 1907 aţî reprimat cu exces, dar nu de aceasta v'am acuzat. V'am acuzat pentru că aţî jucat un rol îndoit: şi de aţâţători şi de represorî. Eraţî şi de o parte şi de alta a baricadelor. Aţî jucat rolul luî Blanquet întâî şi apoî aţî încins sabia luî Galiffet. De asta v'am acuzat.

Oratorul continuând, citeşte pasagiî ameninţătoare din petiţiunile în favoarea reformelor şi spune că guvernul care susţine asemenea lucrurî e în afară de ordinea constituţională. Partidul conservator se mândreşte de a se opune unor reforme care tind la călcarea libertăţilor şi la întronarea despotismuluî în această ţară. Vom lupta cu energie orîcât ar fi de grotesc şi ridicul să se vorbească de dictatura luî Ionel. (Aplauze pe băncile minorităţeî).

*

Şedinţa se suspendă.

La redeschiderea şedinţeî ia cuvântul d. Const. Mille.

Discursul d-luî C. Mille

D. *C. Mille*. — D. Becescu-Silvan, membru al majorităţii, ne-a transportat acum treî zile timp de o oră în subsolul bucătărieî electorale din Prahova. Cum a făcut aluzie şi la alegerea mea că m'aş fi ales cu concursul conservatorilor şi cum nu sunt de părerea d-luî preşedinte, care spunea că chestiunea s'a lichidat cu validarea alegerilor, voiŭ discuta alegerea mea dela Bucureştî.

Alegerea mea a însemnat ceva: războiŭ contra familieî domnitoare din partidul liberal.

M'am prezintat alegătorilor cu un program: votul universal şi desfiinţarea Senatuluî în materie politică şi exproprierea integrală—dar nu cu împroprietărirea individuală.

Cu acest program am obţinut 2500 voturî. Examinând numărul voturilor obţinute de toţî candidaţiî, veţî observa că am avut chiar voturî liberale. Nu concursul unuî partid m'a ales, ci ideile mele, programul meŭ, lupta mea prin presă, întreaga mea activitate. Nu voturile unuî singur partid am avut, ci voturile cetăţenilor, dintre carî mulţî înregimentaţî şi la liberalî, câţîva şi la conservatorî.

Trecând la chestia reformelor d-sa constată că partidul liberal nu reprezintă niciî o clasă şi în niciî un caz maî ales clasa ţărănească.

Recunoaşte însă calitatea de disciplină a partiduluî liberal şi idealul ce reprezintă un nucleŭ de tineriî carî formează stânga partiduluî. E întrebarea: acest nucleŭ de idealiştî va reuşi să înfrunte opoziţia celorlalţî membrî?

Mă tem că conspiraţia va triumfa, iar reformele în loc de integrale, cum ar trebui să fie, vor fi reduse.

Nu reprezintaţî niciî adevărata voinţă a ţăreî; aţî pierdut simpatiile alegătorilor, spune d-sa.

Şi lucrul e explicabil: D-v. aţî oprimat în condiţiî grave răscoala din 1907; aţî împuşcat 11 miî de ţăranî.

D-l *ministru Duca*. — De pe această bancă vi s'a răspuns că adevărata cifră e 475 de oamenî, nu 11 miî.

D-l *C. Mille*. — Da, a spus-o d-l Costinescu; dar d-l general Averescu l'a desminţit, arătând că numaî în Dolj aŭ căzut peste 2000 de ţăranî.

N'aţî dat islazurile promise ţăranilor, aţî făcut legea contra trusturilor fără s'o aplicaţî; aţî făcut ca în mişcările muncitoreştî să curgă sânge în mijlocul Bucureştilor.

Aţî expulzat cetăţenî aî acesteî ţărî.

D-l *Al. Cuza*. — Cine sunt aceî cetăţenî?

D-l *C. Mille*.— D-rul Ch. Racovski, care era cetăţean; probă că şi acum este.

Aveţî pe conştiinţă chestia tramvaelor şi aveţî faţă atâtea afaceriî carî v'aŭ făcut şi vă fac antipaticî publiculuî.

Iată de ce nu trebue să vă mire rezultatul alegerilor.

Revenind la reforme, d-l Mille spune că numaî votul universal poate asigura reprezentarea adevărată a ţăreî.

Trecând la vizita dela Constanţa spune că pentru d-sa primirea făcută ţaruluî la Constanţa reprezintă primirea şi salutul ce România muncitoare trimite poporuluî rus asuprit de oligarhie.

*

Şedinţa se ridică la 5.45.
Cea viitoare azî, la 2.

CAMERA
— Şedinţa dela 17 Iunie 1914 —

Se deschide la 2 şi jumătate. | Prezidează d-l M. Ferechide.

Discuţia la Mesaj

Discursul d-luî N. Iorga

Crede că discuţiile la mesaj trebuesc să se mărginească la problemele importante ale momentuluî. Din acest punct de vedere răspunsul